

วิธีการประยุกต์หลักพระ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ

พระครูใบฎีกาเสมอ ธรรมวฑฒโน (เป่ากระโทก)
พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครราชสีมา

บทคัดย่อ

วิธีการประยุกต์หลักพระ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ (๑) เพื่อศึกษาพระ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของตำรวจ และ (๓) เพื่อเสนอวิธีการประยุกต์หลักพระ ๕ เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ชั้นทุติยภูมิ ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามกรอบวัตถุประสงค์ สรุปผลจากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า

พระ ๕ คือ ธรรมอันเป็นกำลังในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตน ซึ่งประกอบไปด้วย หลักศรัทธาพระ ความเชื่อเป็นกำลังควบคุมความสงสัย หลักวิริยะ ความเพียรเป็นกำลังควบคุมความเกียจคร้าน หลักสติ ความระลึกได้เป็นกำลังควบคุมความประมาท การไม่ใส่ใจ ไร้สติ หลักสมาธิ ความตั้งใจมั่นเป็นกำลังในการควบคุมความฟุ้งซ่าน และหลักปัญญา ความรอบรู้เป็นกำลังควบคุมความเพิกเฉยไม่สนใจ หลงมกมาย

จริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ คือ ความประพฤติของข้าราชการตำรวจที่ดีที่กำหนดขึ้นไว้ให้ถือปฏิบัติ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกให้เห็นเป็นการปฏิบัติดี ปฏิบัติให้ถูกต้องที่เป็นผลมาจากความคิดที่สั่งคม หรือบุคคลเห็นร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดี โดยมีกรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติ ซึ่งข้อปฏิบัติสำหรับอาชีพตำรวจอันจะเป็นเครื่องมือช่วยให้ข้าราชการตำรวจมีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย มีมรรยาท ประพฤติอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดศรัทธาจากตำรวจและเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของ

รัฐบาล และการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรมของตำรวจ อาจเปรียบได้กับผู้รักษาศีล ซึ่งจำต้องมีการสำรวมกาย วาจาและใจ ให้อยู่ภายในขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ถูกต้องชอบธรรม

การประยุกต์พลัง ๕ ประการนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปเพื่อความรู้ความมีหลักธรรมนำไปใช้ให้มีประโยชน์อย่างยิ่ง ด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อให้องค์กรสังคมตำรวจเกิดแนวคิดสรรค์สร้างสิ่งดีมีค่าให้เกิดขึ้นด้วยอำนาจศีล สมาธิ ปัญญา มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่การงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ ดูแลความสงบเรียบร้อยในสังคม หลักพลัง ๕ ช่วยให้ความเชื่อมั่นในอาชีพตำรวจ ไม่ให้ความเกียจคร้านต่อหน้าที่การงาน ระมัดระวังไม่ให้ประมาท มีความตั้งใจมั่น และมีความรอบรู้ในหน้าที่การงานของข้าราชการตำรวจ ดังนั้น หลักพลัง ๕ จึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าราชการตำรวจ คอยประคับประคองให้การปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม ตามจรรยาบรรณของตำรวจ จึงทำให้มีการพัฒนาทางด้านหน้าที่การงาน ช่วยหนุนเสริมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ

ABSTRACT

This thesis on the “Application of Five Balas (Five Powers) in Theravada Buddhism for Duty Performance of The Police Officers” aimed to: (1) to study the Five Balas or Five Powers in Theravada Buddhism, (2) to study the role and ethics of the police officers, and (3) to seek methods for the application of the Five Balas for performing the duty of police officers. This research is a documentary research. The study collected data from primary and secondary sources, and related research works. The data was analyzed within the scope of the objectives. Results of the study were summarized below.

Five Balas are the powers and strengths of one's duty performance consisting of Faith Power, Perseverance Power, Mindfulness Power, Concentration Power, and Wisdom Power.

Morality and ethical code of the police officers are the code of conduct involving the well-defined behaviors and actions as a result of a good thinking that leads to good practice and effective performance of duty for a police career that will allow police officers to have good morals, discipline, etiquette and proper conduct operations, comparable to those who observe the precepts that control body, speech and mind, subject to the scope of their duties in an accurate way of righteousness.

The Five Balas can be applied by the police officers as law and order keepers for the benefits of people and society in different activities in terms of knowledge and performance, with pure intentions of developing and innovating the police organization, through the practice of Sila, Smadhi, and Panna.

The Five Balas can also help create confidence in performing the police duty diligently and carefully, with determination and thorough knowledge and understanding of duty. Therefore, the Five Balas are the suitable Dhamma principles for uniting, supporting, and encouraging the police officers to perform their duty effectively within the boundary of morality and ethics.

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เกิดมาและดำรงชีพอยู่ในสังคมนั้นคือ มนุษย์ต้องใช้สังคมเป็นหลักเพื่อพักพิงในการดำรงรักษาชีวิต ความจำเป็นทางด้านกายภาพ เป็นสิ่งที่ผลักดันให้มนุษย์แต่ละคนต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการอยู่รอด การที่มนุษย์ต้องพึ่งพาผู้อื่นเพื่อชีวิตรอดในเบื้องต้น จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมมนุษย์

สังคมจึงมีความจำเป็นต้องมีกฎ เพื่อกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกของสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบ สิ่งซึ่งใช้ควบคุมรักษาระเบียบสังคมนั้นมีสองแบบคือ แบบบังคับภายนอก และแบบบังคับภายใน กฎหมายเป็นแบบบังคับภายนอกที่สังคมได้สร้างขึ้นให้มีลักษณะบังคับ โดยมีแบบแผนที่ชัดเจนและแน่นอน มีการลงโทษ หากสมาชิกของสังคมฝ่าฝืนกฎหมายที่ได้วางไว้ ส่วนแบบบังคับภายในนั้นเป็นแบบแผนหรือแนวทางการประพฤติปฏิบัติอันดีงาม ซึ่งสมาชิกที่อยู่ในสังคมได้สร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการขัดเกลาอบรมสั่งสอน และประพฤติปฏิบัติ ตาม โดยไม่จำเป็นต้องมีใครบังคับแบบบังคับภายใน ได้แก่ กฎศีลธรรม จริยธรรม

สังคมจำเป็นต้องใช้กฎหมายและกฎศีลธรรมเป็นเครื่องมือในการควบคุมประชาชน ในสังคมควบคุมกันไป เพราะมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล จึงมีอาจกระทำหรือเชื่อฟังกฎหมาย อันไม่สอดคล้องกับหลักการทางศีลธรรม ซึ่งถือเป็นการควบคุมบังคับภายในได้ แต่ถ้าใช้กฎศีลธรรมควบคุมเพียงอย่างเดียว สังคมก็ไม่อาจจะอยู่ได้ด้วยความสะดวก เนื่องจากในแต่ละสังคมประกอบด้วยบุคคลทุกประเภท คนที่ยึดถือกฎศีลธรรมอย่างเคร่งครัดก็มี คนที่ยึดถือผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าสิ่งอื่นก็มี เมื่อไม่มีบทลงโทษที่แน่นอนชัดเจนบุคคลที่หวังประโยชน์ดังกล่าวก็ย่อมฝ่าฝืนกฎหมายอยู่ร่ำไป และนั่นย่อมนำมาความเดือดร้อนมาสู่สังคมในที่สุด

ดังนั้น ในทุกสังคมจึงจำเป็นต้องใช้กฎหมายและกฎศีลธรรมควบคู่กันไป สำหรับผู้ที่มีหน้าที่รักษากฎหมายในสังคม คือ ตำรวจ ตำรวจในประเทศไทย คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าพนักงานที่สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักงานกฤษฎีกา กระทรวงหรือทบวง มีฐานะเป็นกรม และอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีนั่นมีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย เป็นผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงในการดูแลคุ้มครอง ให้เกิดความสงบสุขแก่พลเมืองของประเทศ อำนาจของตำรวจตามพหุติฉัย ตำรวจมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ ตามประเพณีที่เป็นแบบอย่างดังนี้ ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและมีอำนาจจะสอบสวน จับกุม คุมขัง ปราบปราม เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่อำนาจเหล่านี้สามารถสร้างคุณและโทษได้เท่าๆ กัน สุดแต่การใช้ ตำรวจทุกคนจึงจำเป็นต้องควบคุมจิตใจให้มั่นคง เทียงตรงอยู่ในความสัตย์สุจริต ไม่ใช้อำนาจที่มีอยู่ด้วยอคติ หรือยอมให้ผู้อื่นมาแอบแฝงใช้อำนาจของตนโดยไม่เป็นธรรม^๑

^๑ <http://career.newnaew.net/c6/8-career-police.html> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

อาชีพตำรวจหรืออาชีพผู้พิทักษ์สันติราช เพื่อความยุติธรรมในสังคม ตำรวจคือ ผู้รักษาความปลอดภัยให้กับประชาชน อาชีพตำรวจเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม เพื่อให้บ้านเมืองเกิดความสงบเรียบร้อย คอยรักษาความปลอดภัยให้กับผู้คนในสังคม อาชีพตำรวจจึงเป็นอาชีพที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี

จากความเป็นมาและความสำคัญของตำรวจในเบื้องต้น ซึ่งเกี่ยวกับปัญหาการทำงานและใช้ชีวิตของข้าราชการตำรวจ เป็นปัญหาเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายของอาชีพจรรยาบรรณ อุดมคติของอาชีพตำรวจ ความเข้าใจในธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักพระ ๕ เพราะธรรมข้อนี้ มีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพอย่างยิ่ง ดังนั้น จากปัญหาที่กล่าวมานั้น การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงนั้น สิ่งสำคัญนอกจากความรู้ความสามารถแล้ว กำลังใจของผู้ปฏิบัติงานก็มีความสำคัญ ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าหากผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจดี ย่อมมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ส่งผลให้มีการอุทิศตนและทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานย่อมดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนี้ หลักพระ ๕ ก็มีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพการงาน แต่สำหรับอาชีพข้าราชการตำรวจยังไม่มีผู้ใดได้เขียนหรือวิจัยเกี่ยวพระ ๕ ที่มีความสัมพันธ์ต่อจรรยาบรรณอาชีพตำรวจ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้มีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการประยุกต์หลักพระ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ จากปัญหาในเรื่องนี้ จึงเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความสนใจในหลักพระ ๕ ในพระพุทธศาสนา ศึกษาบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของตำรวจ และวิเคราะห์การประยุกต์หลักพุทธธรรม พระ ๕ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นประโยชน์ต่อข้าราชการตำรวจและประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อความเจริญรุ่งเรืองในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และให้มีความสันติสุขในสังคมประเทศชาติสืบต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๒.๑ เพื่อศึกษาพระ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๒.๒ เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของตำรวจ
- ๒.๓ เพื่อเสนอวิธีการประยุกต์หลักพระ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมีลำดับและขั้นตอนในการดำเนินวิจัยดังต่อไปนี้

๓.๑ ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙

๓.๒ ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) มีอรรถกถา ตลอดจนทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้

๓.๓ วิเคราะห์ ข้อมูลทั้งหมดตามกรอบวัตถุประสงค์

๓.๔ เรียบเรียง และสรุปผลการวิจัยพร้อมเสนอแนะ

๓.๕ เสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

๔. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิธีการประยุกต์หลักธรรม พละ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการพัฒนาหรือ มารยาท ไปใช้บุคคลจะต้องให้การเอาใจใส่โดยเคารพต่อกฎ กติกา มารยาท ทั้งนี้ก็ต้องใช้หลักธรรม คือ ความถูกต้อง ซื่อสัตย์ และยุติธรรมเป็นต้น ก็จะมีคุณภาพปราศจากการขัดแย้งแบ่งพรรคแบ่งพวก พระพุทธเจ้าได้กล่าวถึงหลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นหลักธรรมที่ก่อให้เกิดทั้งด้านการพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ให้มีความก้าวหน้าพัฒนา ยิ่ง ๆ ขึ้นไปนั่นก็คือ “พละ” กล่าวคือ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา ซึ่งมีรายละเอียดที่สรุปได้ ดังต่อไปนี้

๔.๑ พละ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกให้เห็นเป็นการปฏิบัติดี ปฏิบัติให้ถูกต้องที่เป็นผลมาจากความคิดที่สั่งคม หรือบุคคลเห็นร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดี โดยมีกรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับสั่งคมเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่น มั่นคงปลอดภัย ในการดำเนินชีวิต ซึ่งในงานวิจัยนี้การศึกษาหลักพละ ๕ จึงมีใจความสรุปดังต่อไปนี้

๑. สัทธา คือ ความเชื่อ สัทธาพละ กำลังคือความเชื่อ ความเชื่อความมั่นใจ ในเหตุผลของการทำงาน เห็นคุณค่าคุณประโยชน์ของงานที่ตนทำ การเกิดศรัทธาในระยะแรก อาจเกิดจากการเชื่อผู้อื่น เช่นบิดามารดา ครู อาจารย์ ครั้นเมื่อได้ปฏิบัติจนเห็นผลจริงในที่สุดก็เกิดศรัทธาโดยตรงต่อตนเอง

๒. วิริยะ ความหมายว่า วิริยะคือความเพียร ความบากบั่น ความเพียรพยายาม ละความขี้ขลาด ประพฤติความดี ความพยายามทำกิจ ไม่ท้อถอย “วิริยะ แปลว่า ความพากเพียร มีความหมายเป็นความกล้าหาญ ความเข้มแข็ง วายามะ คือ ความพยายาม อริทธิ แปลว่า ความไม่ยอมหยุด อุปปฏิวาณี แปลว่า ความไม่ถอยหลัง ประกม แปลว่า ก้าวไปข้างหน้า ล้วนแต่เป็นชื่อของความเพียรทั้งนั้น แต่ที่นี้เรียกว่าวิริยะ ได้ในประโยคว่า เกิดมาเป็นบุรุษก็ต้องพากเพียรไปจนกว่าวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายไว้จะสำเร็จ ขณะทำในสิ่งนั้น ๆ คำว่า วิริยะ ได้แก่ความกล้าหาญ ไม่ครั้นคร้ามขามเกรงต่ออุปสรรคอันตรายต่าง ๆ มองเห็นโทษของความเกียจคร้านมองเห็นอันสังข์ของความเพียรและมีความคิดริเริ่ม มีความบากบั่น ทำงานด้วยความหมั่นขยัน ไม่ทอดทิ้งภารกิจนั้น ๆ เสียในระหว่างทำงานที่ตนจะต้องทำงานที่จรมมาด้วยความเอาจริงเอาจัง มุ่งความสำเร็จของการงานเหล่านั้นเป็นเป้าหมายที่ตนจะต้องรับผิดชอบและดำเนินไปให้ถึง เมื่อกล่าวโดยขอบข่ายของความเพียรคงอยู่ในโครงสร้างของความเพียรในการป้องกันความขี้ขลาด ความขี้ขลาด ความดี และรักษาความดีเอาไว้ซึ่งบุคคลจะต้องกระทำ ทั้งทางกายและทางจิตเพื่อให้ความพอใจของตนมีผลตอบสนองตามที่ได้ตั้งใจไว้

๓. สติ คือ การระลึกถึงสิ่งที่ล่วงมาแล้ว สิ่งที่ทำ คำที่พูด เรื่องที่คิด ทั้งของตนเองและของบุคคลอื่นมานานแล้วได้ เพราะการที่เราจะทำอะไรก็ตาม เราจะต้องมีอดีตเก็บสะสมไว้ จึงจะนำมาใช้ในัจจุบันได้ หากระลึกถึงในอดีตไม่ได้ เวลาจะทำ จะพูด แม้จะคิดในปัจจุบัน ก็ทำ พูด คิด ไม่ได้แต่เมื่อบุคคลมีสติ สามารถที่จะระลึกถึงเรื่องที่ทำ คำที่พูด สิ่งที่เคยคิดมานานแล้วได้ ในขณะที่ทำ ในขณะที่พูด ในขณะที่คิด ก็ระลึกทันอยู่ทุกขณะ หลังจากได้ทำ ได้พูด ได้คิดไปแล้วก็นึกออก แม้ว่าเกิดพลังพลาดขึ้น แต่ระลึกได้ว่าพลังพลาด ก็แก้ไขได้ในขณะนั้น ปัญหาที่น่าจะเกิดก็เกิดขึ้นไม่ได้เพราะ เราได้ขจัด สาเหตุของปัญหาไปแล้ว สติมีอยู่จะสกัดกั้นความพลอเลอ ความหลงลืม ความพลั้งพลาด ช่วยรักษาใจ ประคับประคองใจของบุคคลไว้ ในขณะเดียวกันทำหน้าที่ปิดกั้นกระแสของกิเลสกระแสนองอารมณ์ไม่เข้ามาครอบงำใจ ทำให้เป็นใจที่มีความตื่น พร้อมที่จะปฏิบัติตนให้เหมาะสมสอดคล้องแก่กรณีนั้น ๆ สติจึงเชื่อว่าเป็นธรรมเครื่องตื่นในโลก ในภาคปฏิบัติที่มีความละเอียดขึ้นไปกว่านั้น ได้ทรงสอนถึงสติที่ระลึกกันอยู่ทุกขณะ

๔. สมาธิ คือภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิต และไขความออกไปว่า หมายถึงการดำรงจิต และเจตสิก ไว้ในอารมณ์หนึ่งเดียว อย่างเรียบสม่ำเสมอและด้วยดี

๕. ปัญญา นักปราชญ์พึงสันนิษฐานว่า ที่ชื่อว่า “ปัญญา” นั้นด้วยอรรถว่ารู้ชอบรู้ดี รู้พิเศษ โดยโอกาสต่าง ๆ ปัญญามี ๓ ดังกล่าวคือ ๑) จินตมยปัญญา ๒) สุตมยปัญญา ๓) ภาวนามยปัญญา

๔.๒ บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของตำรวจ จริยธรรม หมายถึง หลักหรือแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งบุคคลภายในสังคมยอมรับว่า “ดี” และ “ถูกต้อง” คำว่า “ดี” และ “ถูกต้อง” นั้น ขึ้นอยู่กับมาตรฐานทางจริยธรรมของแต่ละสังคม และกำหนดและวางบรรทัดฐานไว้ให้คนภายในสังคม ได้ประพฤติปฏิบัติตาม คำว่า “จริยธรรมตำรวจ” เป็นภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต คือ คำหน้า “จริย” เป็นภาษาบาลี คำหลัง “ธรรม” เป็นภาษาสันสกฤต จริยธรรมตำรวจแยกศัพท์ได้ดังนี้ “จริยธรรม” แปลว่า ธรรมที่ควรประพฤติ ธรรมที่พึงประพฤติ หรือหลักที่ควรปฏิบัติ “ตำรวจ” แปลว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ตรวจตราและรักษาความสงบ ดังนั้น “จริยธรรมตำรวจ” จึงแปลว่า หลักธรรมที่ควรปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่รักษาความสงบ หรือหลักธรรมของตำรวจที่พึงปฏิบัติ

จริยธรรมตำรวจ คือ หลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและการบังคับใช้กฎหมายของตำรวจ ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์และมีมาตรฐานสูงกว่าหลักจริยธรรมของบุคคลทั่วไป เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายนั้น ต้องติดต่ออย่างใกล้ชิดกับตำรวจ ถ้าไม่มีหลักจริยธรรมเป็นตัวควบคุมแล้ว โอกาสที่ตำรวจจะตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพล หรือตกไปอยู่ภายใต้เงื่อนไขอื่น ๆ ที่ตำรวจ สังคม และประเทศชาติไม่พึงประสงค์ก็จะมีสูง แต่หากตำรวจมีหลักจริยธรรมแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจก็จะเป็นไปในลักษณะที่สร้างสรรค์ดีงาม และเป็นที่ยังพอใจของตำรวจและสังคมโดยส่วนรวม ภารกิจหน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคุมคู่กับตำแหน่งทางสังคมในสถาบัน ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดก็ตามต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามภารกิจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้เฉพาะตำแหน่งนั้นๆ และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ต้องนำความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์หรือมโนทัศน์ของตนเองที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างมีศาสตร์และศิลป์ในบทบาทหน้าที่

สรุปความว่า “จริยธรรมตำรวจ” นี้มีลักษณะเปรียบได้กับ “จรรยาบรรณแพทย์” หรือ “มรรยาทนายความ” ซึ่งมีใช้หมายถึงเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือการปฏิบัติตามหลักในทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังคงหมายความรวมถึงหลักการสำคัญสำหรับอาชีพตำรวจและข้อปฏิบัติสำหรับอาชีพตำรวจอันจะเป็นเครื่องมือช่วยให้ข้าราชการตำรวจมีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย มีมรรยาท ประพฤติอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดศรัทธา

จากตำราวจและเป็นที่ยอมรับไว้วางใจของรัฐบาล และการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรมของตำราวจ อาจเปรียบได้กับผู้รักษาศีลซึ่งจำต้องมีการสำรวมกาย วาจาและใจ ให้อยู่ภายในขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ถูกต้องชอบธรรม เพราะการที่ตำราวจประพฤติปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรมตำราวจ จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตัวตำราวจและสำนักงานตำราวจด้วย

๔.๓ วิธีการประยุกต์หลักพระ ๕ เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำราวจ

หลักพระ ๕ ประการนี้ แม้ว่าจะมีเพียง ๕ ประการดังกล่าวแล้วก็มีคุณอนงการ เพราะว่าเป็นธรรมตินั้นแม้เพียงเล็กน้อยก็สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างใหญ่หลวง ดังนั้น ควรอย่างยิ่งที่ทุกหมู่เหล่า หมู่ชนทั่วไปควรศึกษานำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณประโยชน์กับชีวิต ฉะนั้น การประยุกต์พระ ๕ ประการนี้ นั้นแน่นอนความหนึ่งในพลังพัฒนาความหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่โดยแท้จริงแล้วความสำเร็จต่างๆ ก็สมความปรารถนา ดังเช่นข้าราชการทุกประเภทถ้านำหลักธรรมนี้มาประยุกต์ให้เข้ากับหน้าที่ของตนเองแล้วความเจริญงอกงามย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะการประยุกต์นั้นก็คือการนำไปปฏิบัตินั่นเอง ฉะนั้นในองค์การทั้งหลายถ้าหลักความเจริญแท้จริงควรศึกษาและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน และประโยชน์อย่างยิ่งอันน่าพึงพอใจโดยเฉพาะพระ ๕ ประการนี้ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเต็มความรู้ความสามารถแล้วผลของการประพฤติปฏิบัติย่อมปรากฏชัดเจนให้กับผู้ปฏิบัติไม่จำกัดว่าผู้นั้นจะอยู่ในสถานเช่นไร หากนำหลักพระ ๕ ประการดังกล่าวแล้วนี้ไปประยุกต์จริงสิ่งที่จะต้องปรากฏแก่ผู้ปฏิบัติย่อมมีค่าตอบอย่างเที่ยงตรงโดยไม่ต้องสงสัยเลยเพราะหลักธรรมพระ ๕ ประการนี้ ส่วนใหญ่เป็นธรรมที่ทำให้มีพลัง มีอานภาพในตัวเอง และยังเป็นธรรมที่ทำให้เป็นเครื่องมืออันสำคัญอย่างหนึ่งของการประพฤติปฏิบัติธรรมด้วย

ดังนั้นจากการศึกษาวิจัยข้างต้น เราได้นำพระ ๕ นี้เป็นพลังทำให้กิจการงานในหน้าที่ของตำราวจไทยได้สมบูรณ์ และเป็นผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตของผู้ที่ชื่อว่าพิทักษ์สันติราษฎร์อย่างแท้จริง และเป็นสิ่งอันมีคุณค่าอย่างยิ่งของผู้ทำหน้าที่ในการดำรงอยู่ด้วยคำว่าตำราวจไทยที่ประกอบด้วยคุณธรรมอันล้ำค่ายิ่งใหญ่ว่าเหตุให้เข้าถึงคุณธรรมอย่างแท้จริงเป็นผลนำมาซึ่งความสำเร็จด้วยวิธีการประยุกต์นั่นเอง เป็นการให้บรรลุผลตามปรารถนา

การพัฒนาตนตามหลักพระพุทธศาสนา คือ การยกระดับจิตใจให้เกิดคุณธรรมอย่างสูงจนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิต นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปลดปล่อยตัวเองจากพันธนาการของระบบบริโภคนิยม มีความสามารถที่จะมีความสุขในตัวเองได้มากขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาการเสพวัตถุ ซึ่งจะทำให้ลดความแย่งชิงเบียดเบียนในสังคม พร้อมกัน

นั้น เมื่อได้พัฒนาตนให้มีความสามารถมากขึ้นแล้ว นอกจากจะสร้างความสุขที่เป็นอิสระทำให้ชีวิตของตัวเองดีขึ้น ยังสามารถเกื้อกูลแก่ผู้อื่นหรือแก่สังคม ได้มากขึ้นด้วย หากพัฒนาต่อไปก็จะเกิดอิสรภาพมีความสุขยิ่งจนกระทั่งพฤติกรรมของมวลมนุษย์เปลี่ยนจากการแย่งชิงและทำร้ายไปเป็นการเกื้อกูลแก่กัน เป็นค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคคลและสังคม ขณะเดียวกันก็เป็นการรักษาพระพุทธศาสนาให้คงไว้แก่ชนรุ่นหลังสืบไป

๕. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป ผู้วิจัยได้เสนอแนะในการนำไปใช้ที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ และผู้ที่ต้องการจะทำวิจัยต่อไป ดังนี้

๕.๑ ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

ข้อค้นพบบางประเด็นที่นำไปในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ จึงมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

๑. ด้านสัทธา ตำรวจบางคนยังขาดความเชื่อมั่นเมื่อเจองานหนักในชุมชน จึงควรได้สร้างความมั่นใจโดยการให้ตำรวจมีความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นเบื้องต้น
๒. ด้านวิริยะ ตำรวจยังจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเต็มที่ในงานที่มอบหมายในชุมชนที่ชำนาญการ
๓. ด้านสติ ตำรวจบางคนยังทะเลาะกันเพราะควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ลืมตัวด้วยความโกรธ
๔. สมานิติ ตำรวจบางคนไม่มีจิตใจที่สุจริตรอบคอบพอ เป็นผลให้ได้รับอุบัติเหตุในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่
๕. ปัญญา ตำรวจยังจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมด้านความรู้เรื่องการพัฒนาให้มากกว่านี้ กติกา มารยาท และกระบวนการฝึกฝน

๕.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

๑. ศึกษาการพัฒนาตามลำดับองค์ธรรมในโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ ในฐานะเครื่องมือที่ใช้ดำเนินไปตามมรรคของข้าราชการทั่วไป
๒. ควรมีการศึกษาเรื่ององค์ธรรมที่เกี่ยวข้องกับตำรวจในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย – บาลี

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล. ชุด ๙๑ เล่ม.** กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๓๔.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

ธวัชชัย จุลสุคนธ์. พล.ต.ท.. “คิดตั้ง ๆ ให้ได้ยืน. “**โรงพักเพื่อประชาชน.** ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑๑.

(กัณยายน-ตุลาคม ๒๕๔๕)

ปรีชา ช่างขวัญยืน. **ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). **ธรรมนุญชีวิต.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๓๕.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). **พุทธธรรม.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม .** พิมพ์ครั้งที่

๑๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๖.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน). **สังคหวัตถุ ๔.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สุพัตรา สุภาพ. **สังคมวิทยา.** พิมพ์ครั้งที่ ๒๒. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

สุพิน เกษาคุปต์. **การจัดการปฏิบัติงาน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

, ๒๕๔๔.

(๓) วิทยานิพนธ์ :

ณษมา สุวรรณานนท์. พ.ต.อ.หญิง. “การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงาน

ตำรวจชั้นสูงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคุษฎี**

บัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่. (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. ๒๕๔๙).

วรพงษ์ คำลือ. ปัจจัยที่มีผลต่อการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนในจังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ ร.ม. (การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๗